

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายงานงบกระแสเงินสดเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดทำรายงานงบกระแสเงินสด โดยวิธีทางอ้อม ด้วยการเริ่มคำนวณกระแสเงินสดจากการดำเนินงานจาก กำไร(ขาดทุน) ก่อนภาษี ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดของบัญชีกระแสเงินสด
2. กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับข้อสมมติฐานการบัญชี การดำเนินงานต่อเนื่อง
3. กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี
4. กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับ สภาพคล่อง
5. ผลกระทบของภาษีเงินได้ ต้องงบกระแสเงินสด
6. การพัฒนามาตรฐานการบัญชีเข้าสู่สากล
7. ความแตกต่างของรูปแบบรายงานงบกระแสเงินสดระหว่างแบบเดิมและแบบใหม่
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของ Cash Flow Accounting

Cash Flow Accounting คือระบบบัญชีการเงินซึ่งรายงานผลการดำเนินงานของกิจการในรูปแบบของเงินสด (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2544, หน้า 70) ภายใต้ระบบนี้รายได้จะบันทึกเมื่อมีการได้รับเงินสดและค่าใช้จ่ายจะบันทึกเมื่อมีการจ่ายเงินสด ดังนั้น Cash Flow Accounting จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจับคู่ระหว่างกระแสเงินสดไหลเข้าและกระแสเงินสดไหลออกในงวดบัญชีหนึ่ง ดังนั้น Cash Flow Accounting ให้เป็นทางเลือกหนึ่งที่กิจการสามารถนำไปใช้เพื่อทดแทนระบบบัญชีแบบเดิมซึ่งต้องอาศัยการปันส่วน (Conventional accounting allocation system)

งบกระแสเงินสดเกิดจากการผสมผสาน 2 แนวคิดเข้าด้วยกันคือ งบกระแสเงินทุน (Funds Statement) และการตัดสินใจทางการเงิน (Financial Decisions)

1. งบกระแสเงินทุน (Funds Statement) จะสะท้อนให้เห็นถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของทรัพยากรของกิจการในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ ในทางปฏิบัติงบกระแสเงินทุนอาจจัดทำขึ้นตามเกณฑ์ที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปการจัดทำงบกระแสเงินสดอาจแบ่งออกเป็น 3 เกณฑ์ดังนี้

1.1 เกณฑ์เงินสด (Cash Basic) งบประมาณเงินทุนที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์เงินสดจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบัญชีเงินสดในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ โดยการจัดจำแนกเงินสดที่เกิดขึ้นในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีออกเป็นกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายและแสดงผลกระทบของกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายที่มีต่อบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 เกณฑ์ทุนหมุนเวียน (Working Capital) งบประมาณเงินทุนที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์ทุนหมุนเวียนจะแสดงรายการทั้งหมดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเงินทุนหมุนเวียน (ทุนหมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนหักด้วยหนี้สินหมุนเวียน) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินทุนดังกล่าวหมายถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในเงินสด ทุกหนี่การค้า สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้การค้า ตลอดจนรายการสินทรัพย์และหนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ เกณฑ์ทุนหมุนเวียนจึงช่วยให้งบประมาณเงินทุนยังคงเอกลักษณ์ขั้นพื้นฐานของการวัดหรือรับรู้รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง แต่ไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินสดในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี

1.3 เกณฑ์ทรัพยากรทางการเงินทั้งหมด (All Financial Resources) งบประมาณเงินทุนที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์ทรัพยากรทางการเงินทั้งหมดจะแสดงเฉพาะผลกระทบของรายการค้าทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก โดยไม่คำนึงว่ารายการนั้นจะเกี่ยวข้องกับการได้มาหรือใช้ไปของเงินสดหรือทุนหมุนเวียนหรือไม่ ดังนั้นงบประมาณเงินทุนที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์นี้จึงต้องนำไปใช้ร่วมกับงบประมาณเงินทุนที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์อื่นจึงจะสะท้อนรายการทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อกิจการในการจัดหาเงินและการลงทุนวิธีนี้มีข้อดีคือ ช่วยให้งบประมาณเงินทุนสะท้อนถึงรายการทั้งหมดซึ่งเป็นรายการที่สำคัญๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินของกิจการ

2. การตัดสินใจทางการเงิน (Financial Decisions)

การตัดสินใจด้านการเงินแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Operating Decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหาเงิน (Financial Decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน (Investing Decisions)

Brealey and Myers (1984) Solomon and Pringle (1980) อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2544, หน้า 5) ตั้งข้อสังเกตว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนจะเกี่ยวโยงกับการตัดสินใจในเรื่องการจัดหาเงิน ส่วนการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดหาเงินจะเกี่ยวโยงกับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน นอกจากนี้การแยกความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดหาเงิน และความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดหาเงินออก

จากการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานจะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางด้านการเงินมากยิ่งขึ้น

Ashton (1976, อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2544, หน้า 72) ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อดีของงบกระแสเงินสดไว้หลายประการ ประการแรก งบกระแสเงินสดให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์ทิศทางของการบริหารงานของกิจการที่จะเป็นไปในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญยิ่งต่อผู้ลงทุนในการประเมินความน่าสนใจของกิจการที่ตนสนใจจะเข้าไปร่วมลงทุน ประการที่สอง งบกระแสเงินสดให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการคำนวณอัตราส่วนราคาหุ้นต่อกระแสเงินสดคิดลดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (Price Per Share/ Earnings Per Share) เนื่องจากกำไรต่อหุ้นที่นำมาใช้ในการคำนวณอัตราส่วนราคาหุ้นต่อหุ้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ซึ่งต้องอาศัยดุลยพินิจในการปันส่วน (Arbitrary Allocation) จึงมีความเป็นไปได้สูงที่กำไรต่อหุ้นจะบิดเบือนไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหารของแต่ละกิจการ ประการสุดท้าย งบกระแสเงินสดช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถประเมินความสามารถของกิจการในการชำระหนี้ในอนาคตและนโยบายการเงินที่กิจการได้วางไว้

กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับข้อสมมติฐานการบัญชี การดำเนินงานต่อเนื่อง

White, Sondhi and Fried (2003, p. 90) งบกำไรขาดทุนถูกจัดทำขึ้นโดยยึดหลักตามเกณฑ์คงค้าง โดยทั่วไปเชื่อว่า สามารถใช้พยากรณ์ กระแสเงินสดในอนาคตได้เป็นอย่างดี ความสามารถในการพยากรณ์ สอดคล้องกับสมมติฐานการบัญชีเรื่องความมีนัยสำคัญ และการดำเนินงานต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การจัดประเภทของสินค้าคงเหลือเป็นสินทรัพย์ แทนที่จะเป็นค่าใช้จ่าย นั้นเป็นเพราะว่ากิจการคาดว่าจะขายสินค้าได้ในอนาคตซึ่งเป็นปกติของการดำเนินธุรกิจ ในทำนองเดียวกัน ลูกหนี้จากการขายเชื่อกิจการคาดว่าจะได้รับในอนาคตเช่นกันซึ่งกิจการตั้งใจที่จะดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เมื่อข้อสมมติฐานการดำเนินงานต่อเนื่อง เกิดความไม่แน่นอน การรับรู้รายได้และตีราคาทรัพย์สิน ก็เกิดปัญหาตามมา มูลค่าของสินค้าคงเหลือ และลูกหนี้จะลดลงทันทีเมื่อกิจการต้องการให้เกิดการหมุนเวียนเร็ว ทรัพย์สินระยะยาว (โดยเฉพาะทรัพย์สินระยะยาวที่มีมูลค่าน้อยหรือไม่มีมูลค่าต่อการดำเนินงานโดยตรง) ต้องมีการตีราคาใหม่ เมื่อข้อสมมติฐานการดำเนินงานต่อเนื่องมีปัญหา ในกรณีนี้ งบกระแสเงินสดจะช่วยตรวจสอบสมมติฐานที่มีอยู่เดิมของการจัดทำงบกำไรขาดทุน เพื่อที่จะหาคำตอบว่า ทำไม งบกำไรขาดทุนจึงไม่สามารถเป็นตัวพยากรณ์ความสามารถที่ก่อให้เกิดเงินสดได้ (ไม่ได้รับชำระเงินจากลูกค้าและไม่ได้มีการขายสินค้า) โดยการเปรียบเทียบยอดขาย และต้นทุนขายในงบกำไรขาดทุน กับประวัติการชำระเงินจากลูกค้าและการจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าในงบกระแสเงินสด การจัดทำงบกระแสเงินสดวิธีทางตรง จะช่วยตอบคำถามนี้ได้อย่างชัดเจน

กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับ การเลือกใช้นโยบายการบัญชี

White, Sondhi and Fried (2003, p. 90) กำไรขาดทุนแตกต่างกันตามวิธีการบัญชี ที่มาจากการที่ผู้บริหารใช้ข้อสมมติฐานในการจัดทำที่แตกต่างกัน งบกระแสเงินสดจะช่วยให้วิเคราะห์ ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจริงและข้อสมมติฐานทางบัญชีที่ถูกใช้ในรายงาน เหตุการณ์นั้น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสมมติฐานของผู้บริหารไม่ถูกต้องแต่อาจจะเป็นข้อมูล ที่มีประโยชน์ ผู้ใช้งบการเงินจำเป็นต้องมีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์และทางเลือก ในการปฏิบัติทางบัญชี ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ที่มีกำไรทุกปี ผู้บริหารเพียงคิดว่าจะจบโครงการ ภายใต้งบประมาณ ส่วนบริษัทที่มีความระมัดระวังมาก จะรับรู้รายได้เมื่อดำเนิน โครงการเรียบร้อยแล้ว เพราะฉะนั้นงบกำไรขาดทุนประจำปีจะไม่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมในช่วงสองปีแรก ส่วน บริษัท ที่ผู้บริหารเห็นว่ามีความไม่แน่นอนในการเก็บเงิน ก็จะรับรู้กำไรเมื่อ ได้รับเงินที่เพียงพอกับ ต้นทุนที่จ่ายไป จะเห็นได้ว่า ด้วยการใช้เลือกใช้นโยบายบัญชีและสมมติฐานที่แตกต่างกันจะทำให้เกิด ความแตกต่างในการรายงานกำไรขาดทุน โดยที่ไม่ได้มีผลกระทบจากทางด้านเศรษฐกิจ งบกระแส เงินสด จะแสดงเงินสดรับ เงินสดจ่าย และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กำไรขาดทุน กระแสเงินสด กับ สภาพคล่อง

White, Sondhi and Fried (2003, p. 91) การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของบริษัท โดยการเพิ่มรายจ่ายฝ่ายทุนและกระแสเงินสดติดลบ บริษัทที่อยู่ในช่วงการเจริญเติบโตอาจมี จุดอ่อนที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน เพราะบริษัทต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อทรัพย์สิน โดยปกติ แล้วกิจการต้องจ่ายค่าซื้อสินค้ำก่อนที่จะขายออกไปและยังมีช่วงระยะเวลาที่เหลื่อมกันระหว่าง การจ่ายเงิน และรับเงินจากลูกค้า งบกระแสเงินสดจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพคล่องของกิจการและ ความสามารถทางการเงินซึ่งเกิดจากการเติบโตจากภายในกิจการที่จะก่อให้เกิดกระแสทุน และ งบกระแสเงินสดยังสามารถส่งสัญญาณถึงปัญหาสภาพคล่องที่อาจเกิดขึ้นได้ อย่างเช่นความ ต้องการเพิ่มทุนการดำเนินงานหรือการเรียกเก็บเงินล่าช้า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากงบกระแสเงินสด เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการประเมินความแข็งแกร่งของกิจการได้ ทั้งนี้ ยังคงต้องใช้ข้อมูล แนวโน้มการขายและกำไรที่คาดว่าจะได้รับจากงบกำไรขาดทุนเพื่อประกอบการวิเคราะห์ว่ากิจการ มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนเพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดในอนาคตหรือไม่

ผลกระทบของภาษีเงินได้ ต่อกระแสเงินสด

วรสักดิ์ ทูมมานนท์ (2544, หน้า 91) เงินสดที่กิจการจ่ายชำระเป็นค่าภาษีเงินได้และเงิน สดที่กิจการได้รับคืนเป็นค่าภาษีเงินได้ถือเป็นกระแสเงินสดที่ใช้ไปหรือได้มาจากกิจกรรม ดำเนินงาน ทำให้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่ำไปหรือสูงไป อันเนื่องมาจาก รายการใน กิจกรรมลงทุนเช่น กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรเป็นต้น กิจกรรมส่วนใหญ่

จะไม่ทำการปันส่วนกำไรเงินได้ในงบกระแสเงินทุนและแสดงเงินรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เท่ากับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์นั้น วิธีนี้เรียกว่าวิธีราคาตามบัญชี (Book Value Method) ภายใต้วิธีนี้ กระแสเงินทุนจากการดำเนินงานจะสูงเกินกว่าความเป็นจริงไปเท่ากับกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์สุทธิจากกำไรเงินได้และจะไม่มีกระแสเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังหักกำไรเงินได้เป็นรายการแยกต่างหากไม่ว่าในตำแหน่งใด ๆ ของงบกระแสเงินทุน อย่างไรก็ตามมีเพียงไม่กี่แห่งที่ทำการปันส่วนกำไรเงินได้ในงบกระแสเงินทุนและแสดงรายการจำหน่ายสินทรัพย์สุทธิจากกำไรเงินได้ วิธีการปันส่วนกำไรเงินได้เข้าสู่รายการต่าง ๆ ในงบกระแสเงินทุน (Intraperiod Tax Allocation) นี้ทำให้กระแสเงินทุนจากการดำเนินงานไม่ถูกบิดเบือนไปด้วยผลกระทบทางภาษีของกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

Nurnberg (1990 อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2544) เสนอแนะว่าการปันส่วนกำไรเงินได้ในงบกระแสเงินสดเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การแยกความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดที่ได้มาจากการดำเนินงาน การลงทุน และการจัดหาเงินเป็นไปอย่างถูกต้องกล่าวคือแม้ว่าการปันส่วนกำไรเงินได้ในงบกระแสเงินสดเพื่อวัตถุประสงค์ในการรายงานกระแสเงินสดจำเป็นต้องอาศัยการประมาณเงินสดที่กิจการจ่ายชำระเป็นค่ากำไรเงินได้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลงทุนและกิจกรรมจัดหาเงิน ค่าโดยประมาณเหล่านี้เชื่อว่าสามารถจัดทำขึ้นได้โดยใช้วิธีการปันส่วนกำไรเงินได้ (Intraperiod Tax Allocation Method) ที่กิจการได้นำมาใช้กับการจัดทำกำไรขาดทุน นอกจากนี้แม้ว่าการประมาณค่าเหล่านี้จะซับซ้อนและ/หรือมีความคลุมเครือก็ตาม ค่าที่ประมาณขึ้นนี้ก็ยังคงดีกว่าไม่มีการประมาณค่าใด ๆ ขึ้นเลย เนื่องจากหากไม่มีการปันส่วนกำไรเงินได้ในงบกระแสเงินสดก็จะส่งผลให้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่ำกว่าความเป็นจริงไปเป็นจำนวนกำไรเงินได้ที่ถูกหักจากกำไรอันเกิดจากกิจกรรมลงทุนและกิจการจัดหาเงิน และสูงเกินกว่าความเป็นจริงไปเป็นจำนวนเท่ากับกำไรที่ประหยัดได้จากขาดทุนอันเกิดจากกิจกรรมลงทุนและกิจการจัดหาเงิน

การพัฒนามาตรฐานการบัญชีเข้าสู่สากล

มาตรฐานการบัญชีของไทยได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา โดยใช้ระบบมาตรฐานการบัญชีที่สหรัฐอเมริกาได้พัฒนาขึ้นมา ที่เรียกว่า GAAP (Generally Accepted Accounting Principles) ในขณะที่ทางยุโรปใช้มาตรฐานการบัญชีที่เรียกว่า IAS (International Accounting Standard) สำหรับประเทศไทยเริ่มต้นการจัดทำบัญชีจากระบบมาตรฐานการบัญชีที่สอดคล้องกับ GAAP และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเพื่อให้สอดคล้องกับ IAS

เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 2001 IASC ได้ปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ โดยมอบหน้าที่การกำหนด IAS ให้กับคณะกรรมการภายใต้โครงสร้างใหม่ มีชื่อว่า International

Accounting Standards Board (IASB) การกำหนดมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศนั้น IASB ตัดสินใจเรียกมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่ออกมาว่า International Financial Reporting Standards (IFRS) เนื่องจากต้องการให้มีการกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ

IASB คณะกรรมการชุดใหม่และเป็นชุดที่ดำรงอยู่จนทุกวันนี้ มีเป้าหมายการพัฒนา มาตรฐานการบัญชีเดียวกันที่มีคุณภาพของตลาดทุนทั่วโลก (A single set of high-quality accounting standards) โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพผู้กำหนดมาตรฐานการบัญชีของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการมาบรรจบกันของมาตรฐานการบัญชีของประเทศต่าง ๆ กับ IAS/ IFRS (Convergence of National Accounting Standards with IAS/ IFRS) โดยพัฒนาและออกกฎระเบียบการลงบันทึกบัญชีใหม่เพื่อให้โลกมีภาษาบัญชีเดียวกัน ทั่วโลก สำหรับประเทศที่ได้ประกาศตัวพร้อมที่จะรับ IFRS มาใช้ในการลงบัญชี ได้แก่ สหภาพยุโรป ซึ่งกำหนดว่าทุกบริษัทต้องทำงบการเงินให้เป็นไปตาม IFRS ภายในปี 2005 ส่วนประเทศ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัทที่ จำหน่ายหลักทรัพย์ในตลาดเงินตลาดทุน ต้องทำบัญชีงบการเงิน ณ สิ้นปี 2005 ให้เป็นไปตาม มาตรฐาน IFRS ทุกข้อ

ประโยชน์ของ IFRS หรือการมีมาตรฐานการบัญชีแบบเดียวกันทั่วโลกจะทำให้ข้อมูล งบการเงินมีความชัดเจน โปร่งใสมากขึ้น ทำให้การวิเคราะห์ ประเมิน และเปรียบเทียบฐานะ การเงินของบริษัทเป็นไปอย่างถูกต้อง สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้บริษัท มีโอกาสและสามารถ ระดมทุนข้ามประเทศ (Cross-border Listing and Fund Raising) ได้ง่ายขึ้น และมีต้นทุนที่ต่ำลง (Lower Cost) หมายถึง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจัดทำงบตามมาตรฐานของตนเองและต้องทำเพิ่มเพื่อ ปรับให้เข้ากับบริษัทแม่ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและผู้กำกับดูแลได้รับข้อมูลทางการเงินที่ ถูกต้อง ซึ่งการที่ทั่วโลกมี การบัญชีมาตรฐานจะทำให้การไหลเข้าออกของเงินทุนระหว่างประเทศ มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความแตกต่างของรูปแบบรายงานงบกระแสเงินสดระหว่างแบบเดิมและแบบใหม่ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2537 เป็นต้นไปนั้น ได้ให้แนวทางรูปแบบในการจัดทำงบกระแสเงินสด ด้วยวิธี ทางอ้อมโดยการเริ่มต้นจากกำไรสุทธิ ดังนี้

บริษัท กชค จำกัด
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25xx

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

กำไรสุทธิ xxxx

ปรับกระทบกำไรสุทธิเป็นเงินสดรับ(จ่าย)

จากกิจกรรมดำเนินงาน :

ค่าเสื่อมราคา/ รายการตัดจ่าย xxxx

เบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้าลดลง xxxx

เจ้าหนี้การค้าเพิ่มขึ้น xxxx

ภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพิ่มขึ้น xxxx xxxx

เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน xxxx

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

เงินสดรับจากการขายเครื่องจักร xxxx

เงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน xxxx

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

ชำระคืนตั๋วระยะยาว (xxxx)

เงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงิน (xxxx)

เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น(ลดลง) xxxx

เงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม 25xx xxxx

เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25xx xxxx

ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม

เงินสดจ่ายในระหว่างปีภาษีเงินได้ xxxx

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 (ปรับปรุง 2550) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2551 เป็นต้นไปนั้น ได้ให้แนวทางรูปแบบในการจัดทำงบกระแสเงินสด ด้วยวิธีทางอ้อม โดยการเริ่มต้นจากกำไรสุทธิก่อนภาษี ดังนี้

บริษัท กขค จำกัด	
งบกระแสเงินสด	
สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25xxx	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	
กำไรสุทธิ(ก่อนภาษี)	xxxx
ปรับกระทบกำไรสุทธิเป็นเงินสดรับ(จ่าย)	
จากกิจกรรมดำเนินงาน :	
ค่าเสื่อมราคา/ รายการตัดจ่าย	xxxx
เบี่ยงประกันภัยจ่ายล่วงหน้าลดลง	xxxx
ค่าเข้าหนี้การค้าเพิ่มขึ้น	xxxx
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	xxxx
จ่ายดอกเบี้ย	(xxxx)
จ่ายภาษีเงินได้	(xxxx) <u>xxxx</u>
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	xxxx
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน	
เงินสดรับจากการขายเครื่องจักร	xxxx
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน	xxxx
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	
ชำระคืนตัวระยะยาว	(xxxx)
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมจัดหาเงิน	(xxxx)
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น(ลดลง)	xxxx
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	<u>xxxx</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	<u>xxxx</u>

รูปแบบรายงานงบกระแสเงินสดแบบใหม่ด้วยการเริ่มต้นคำนวณกำไรสุทธิก่อนหักภาษี จะสะท้อนให้เห็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นการนำเสนอกำไรตามเกณฑ์เงินสด

จะสะท้อนให้เห็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงาน อีกทั้งเป็นการนำเสนอกำไรตามเกณฑ์เงินสดที่เข้าใจง่ายและมีประโยชน์ต่อการประเมินความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดของกิจการได้ดีขึ้น สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ (2552 อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543, หน้า 20)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลังจากมาตรฐานการบัญชี เรื่อง งบกระแสเงินสดได้มีการประกาศใช้ 1 มกราคม 2537 ได้มีผู้ศึกษาถึงปัญหาของการปฏิบัติในการจัดทำงบกระแสเงินสดในหลายประเด็น

รัชนิกร ระพนาไพรวรรณ (2546) ศึกษาถึงปัญหาในการจัดทำงบกระแสเงินสด พบว่าหัวข้อที่ทำให้เกิดความยุ่งยากมากที่สุดคือ กิจกรรมดำเนินงาน รองลงมาคือ กิจกรรมจัดหาเงินและ กิจกรรมลงทุนซึ่งมีสาเหตุจากปัญหาข้อมูลของกิจการและปัญหาความเข้าใจยากของภาษาตามมาตรฐานการบัญชี รวมทั้งคำอธิบายรายการต่าง ๆ ไม่ชัดเจน

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2543) ศึกษาการจัดทำงบกระแสเงินสดและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2537-2542 และให้ข้อสังเกตว่าการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลในงบกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนในช่วงปี 2537-2542 มีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างจากข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด โดยบริษัทจำแนกกระแสเงินสดเข้าสู่กิจกรรมไม่ถูกต้องและมาตรฐานการบัญชีเปิดโอกาสให้กิจการสามารถจำแนกกระแสเงินสดรายการเดียวกันเข้าสู่กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งประเภท ทำให้เกิดความสับสนในทางเลือกปฏิบัติและใช้เป็นเครื่องมือในการบิดเบือนกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน

ถิรดา กร่างปรีชา (2547) ศึกษาปัญหาในการใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสดของนักบัญชีที่ทำงานในกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า เกิดจากรูปแบบของงบกระแสเงินสดที่ยังเสนอแนะให้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25 เรื่อง งบกระแสเงินสดให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย

Bitter (1993) ศึกษาถึงความไม่สมบูรณ์ในมาตรฐานการบัญชี โดยตั้งคำถามว่าทำไม งบกระแสเงินสดจึงไม่จัดทำในรูปแบบที่เหมือนกัน สรุปได้ว่า โดยทั่วไปแล้วงบกระแสเงินสดต้องสามารถเปรียบเทียบได้ถ้าเป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่าการแยกกิจกรรมยังมีความไม่ชัดเจนและไม่สามารถเปรียบเทียบได้ในทางปฏิบัติ ในขณะที่รายการนี้อาจมีผลกระทบต่อรายงานอย่างมีนัยสำคัญ

Steyn and Hamman (2003) ศึกษาการรายงานงบกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ พบว่า มีการจัดทำไม่ถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญถึงอีกทั้งมีการจัด

ประเภทไว้ไม่ถูกต้องหรือคำนวณเลขผิด ดังนั้นจึงทำให้ผู้ใช้งบกระแสเงินสดเข้าใจผิด ทั้งยังมีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินอีกด้วย จากการศึกษายังพบว่าบริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมมีแนวโน้มจะรายงานงบกระแสเงินสดสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี AC 118

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่างบกระแสเงินสด ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจับคู่ระหว่างกระแสเงินสดไหลเข้าและกระแสเงินสดไหลออกในงวดบัญชีหนึ่ง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านการเงินโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดหาเงิน และการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน งบกระแสเงินสดเป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์จำนวนเงินสดในอนาคตและประเมินความเสี่ยงอันอาจเกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์ การทำงานกระแสเงินสดวิธีทางตรงจะช่วยให้เห็นภาพการเคลื่อนไหวเงินสดได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การจัดภาษีเงินได้ไว้ในกิจกรรมดำเนินงานเพียงอย่างเดียว อาจทำให้เงินสดจากการดำเนินการบิดเบือนไป จากการศึกษาวิจัยหลังจากมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีเรื่องงบกระแสเงินสด พบว่ายังมีปัญหาการปฏิบัติในการจำแนกกิจกรรมไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะความคลุมเครือและเข้าใจยากของภาษา มาตรฐานบัญชี จึงมีการเสนอแนะให้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เรื่องงบกระแสเงินสด ทั้งนี้หน่วย การที่รับผิดชอบ คณะกรรมการมาตรฐานบัญชีสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร คณะกรรมการ มาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศ รวมทั้งสภาวิชาชีพแห่งประเทศไทย ได้มีการพัฒนาและปรับปรุง มาตรฐานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตมาตรฐานการบัญชีจะเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ภายใต้คณะกรรมการมาตรฐานบัญชี IASB โดยเรียกมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศว่า International Financial Reporting Standards (IFRS) การที่ทั่วโลกมีการบัญชีมาตรฐาน ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบฐานะทางการเงิน การไหลเข้าออกของเงินทุนระหว่าง ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ